

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING

SONJA (80)

'Zonder sociale zekerheid hadden Tania en ik niet overleefd'

**Wat gaan de
regerings-
onderhandelaars
doen met onze
sociale zekerheid?**

50 jaar WSM
Réginald Moreels &
Uzziel Twagilimana

Onderzoek
Ongelijkheid
in België

**De jeugd-
therapeut** klappt
uit de biecht

West-Vlaanderen
Theater maakt **armoede**
bespreekbaar

Tussen Sinterklaas en Kerstmis

Peter Wouters, voorzitter beweging.net

Wat brengen de seizoenen toch ook veel emoties met zich mee. De meesten onder ons vertrekken en komen thuis van het werk in het duister. De dagen zijn kort en koud. Een beetje deprimerend zelfs. Dan is het leuk om al die lichtjes te zien. Mensen die hun voortuin of venster verlichten, straten die feestelijk verlicht zijn, de kerstboom versierd. Letterlijk licht in de duisternis. En dan kijken we uit naar de Warmste Week. Vlammen tegen eenzaamheid. Ik begrijp het ook als een menselijke reactie op wat niet goed loopt in de wereld en wat we vergeten in onze eigen ratrace. Positieve energie die onze aandacht richt op wat er echt toe doet: mensen die andere mensen nabij weten, die voelen dat ze niet alleen zijn. Zo is er het fijne project Heilig Hartwijk in Hasselt. De toekomst van de buurt krijgt samen met de inwoners vorm in de herbestemming van de kerk. Met aandacht voor de meest kwetsbaren. Zo is er elke woensdag een activiteit, is er voedselverdeling, het repaircafé. Andere dagen zijn ingevuld met kindersanimatie en buurtbabbels. Daarnaast wordt de kerk ook nog regelmatig door anderen gebruikt, bijvoorbeeld voor orgelconcerten of de dag van verzet tegen armoede. Onze Giraff-werking stond ten dienste van dit project. Tezamen met honderden andere projecten maken ze de warmte concreet.

De mooiste periode in het jaar voor medemenselijkheid. Steun even, als het kan, enkele initiatieven die de medemenselijkheid in de oorlog in Congo, in Palestina en in Oekraïne nastreven. Op al te veel plaatsen in de wereld vinden mensen geen tijd voor deze korte acties van licht in het duister. Ik sta in bewondering voor alle mensen die zich actief inzetten voor anderen. Zij houden onze blik op het geloof in een goede wereld. En zo geven ze vuur aan het werk dat vanaf morgen weer op ons wacht: een rechtvaardig regeerakkoord, een ongelijkheid die naar beneden moet en een sociale zekerheid die ons overeind en ons land bij elkaar houdt.

En voor straks: zalig Kerstfeest. ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be - **Abonnementen** www.visie.net/contact - **Verantwoordelijke uitgever** Liesbeth De Winter - **Redactie** Djoeren Ariën, Simon Bellens, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lies Van der Auwera, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen, Sim Geerts, Sofie Buysse, Martine Creve - **Hoofredactie** An-Sofie Bessemans, Wim Troch - **Vormgeving** Gevaert Graphics - **Druk** Coldset Printing Partners - Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC META, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten - De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten

Nodigt formateur Bart De Wever nu ook professor Decoster uit?

– Foto ID/Stefaan Temmerman

Onderzoekers van de KU Leuven, Universiteit Antwerpen en de ULB publiceerden onder aanvoeren van professor André Decoster het boek ‘De paradox van ongelijkheid in België’. Een baanbrekend werkstuk over inkomensongelijkheid. U leest meer over dat onderzoek verderop in dit nummer van Visie.

Eigenlijk is het heel vreemd dat we nu pas inzicht krijgen in gegevens die heel erg belangrijk zijn. Blijkbaar werd de inkomensverdeling en evolutie in ons land eerder niet belangrijk genoeg geacht om op te volgen.

Gelet op alle geweeeklaag door sommigen over ‘de belastingdruk’, lijkt dat meer dan een vergetelheid, eerder een strategie.

Alleen al het bestaan van dit onderzoek vormt dus een enorme meerwaarde. Want het statistisch huzarenstukje spit voor het eerst inkomen uit meerwaarden, dividenden en bedrijfswinsten naar boven. En de ongelijkheid die dat met zich meebrengt. Decoster en collega's stellen het klaar en duidelijk: ‘als ook rekening gehouden wordt met het effect van btw en accijnzen, wordt het inkomen van de twintig procent laagste inkomens zwaarder afgeroomd dan van de twintig procent hoogste inkomens.’

De sterkste schouders die de zwaarste lasten dragen, het blijkt niet te kloppen. Aangezien formateur De Wever tijd had om eerder de notabelen van de Nationale Bank, de nucleaire waakhond FANC en Defensie te ontvangen, kan hij vast nog wat tijd inlassen om professor Decoster uitnodigen voor een gesprek.

Dan horen de regeringsonderhandelaars uit eerste hand waar het heen moet met hun fiscale hervorming. Hoe ze eindelijk werk moeten maken van een gelijk speelveld, waarbij alle inkomsten mee in bad gaan. Een euro is een euro. Het moment is er rijp voor, de nood is hoog genoeg. Onderhandelaars die zich nu nog laten paaien met wat vage beloften en een beperkte meerwaardebelasting die bulkt van de uitzonderingen, die hebben zich met een kluitje het riet laten insturen. Het hele vermogensinkomen moet in bad, zodat de lasten eerlijk verdeeld worden.

Een andere belangrijke vaststelling uit het onderzoek slaat op de belangrijkste instrumenten om ongelijkheid te bestrijden. Ondanks de stijgende ongelijkheid tussen inkomsten, blijkt België nog steeds sterk in het herverdelen, zij het dus vooral van inkomens uit arbeid. Zo wordt de grofste ongelijkheid in de perken gehouden. Vooral dankzij, laat ons een kat een kat noemen, de sociale zekerheid en de welvaartsaan-

passingen (aanpassingen van uitkeringen en pensioenen bovenop de index), zoals blijkt uit het onderzoek. Voorlopig toch. Want laat net die sociale zekerheid en die welvaartsenveloppe zwaar onder druk staan. De hakbijl in de welvaartsenveloppe, het snoeien in werkloosheidsuitkeringen, pensioenen verlagen door gelijkgestelde periodes af te schaffen, minder ziekte-uitkering voor wie niet snel genoeg weer aan de slag is ... De resultaten van het opvolgonderzoek van Decoster laten zich in voorkomend geval nu al schrijven.

Maar het lijkt me onwaarschijnlijk dat een regering met socialisten, christendemocraten en een zelfverklaarde Vlaamse volkspartij de geschiedenis wil ingaan als de brandversneller van de inkomensongelijkheid. Toch?

Ann Vermorgen, voorzitter ACV

‘We hebben geen uitgaven- maar een inkomstenprobleem’

Op 28 december blaast onze sociale zekerheid – onze pensioenen, ziekteverzekering en werkloosheidsuitkeringen dus – 80 kaarsjes uit. Formateur Bart De Wever (N-VA) wil er zwaar op besparen. Nochtans is de sociale zekerheid letterlijk van levensbelang.

→ Tekst **Dominic Zehnder & Lies Van der Auwera**
→ Foto's **Alex Vanhee & Lies Van der Auwera**

Vroeg of laat komt elke Belg ermee in aanraking, of het nu gaat om pensioenen, ziekte- of werkloosheidsuitkeringen, of om de terugbetaling van een doktersbezoek of medicatie. ‘Een beroep doen op de sociale zekerheid is zo normaal dat de meeste mensen er zich zelfs niet meer bewust van zijn. Jammer, want daardoor dreigen we het belang ervan te vergeten,’ zegt doctor in de politieke economie aan de UGent Hielke Van Doorslaer.

Uitgaven in de middenmoot

Meer dan 80 jaar geleden werd er een hevige en lange sociale strijd voor geleverd. De

invoering van een breed gedragen sociale zekerheid, waar zowel werknemers, werkgevers als de overheid toe bijdragen, werd geroemd als een van de grootste naoorlogse verwezenlijkingen. Maar politieke kringen stellen deze ‘kathedraal’ steeds vaker ter discussie.

‘Volgens sommigen geven we te veel uit aan sociaal beleid, maar onder andere onderzoek van de Nationale Bank van België – nu niet bepaald een links progressief bolwerk – toonde aan dat wanneer je de totale uitgaven voor sociale zekerheid afzet tegen die van onze buurlanden, ons land ergens in de middenmoot zit. Bij ons wordt het gros van de socialezekerheidsbijdragen via belastingen en bijdragen geïnd, terwijl bijvoorbeeld Nederlanders overgeleverd zijn aan private zorgverzekeraars. In plaats

van je bijdragen via de belastingen te betalen, schrijf je op die manier een even groot bedrag zelf over. Zo kunnen ze er schermen met een laag overheidsbeslag, terwijl de koopkracht van de mensen daar niet hoger is op het einde van de rit.’

Doelbewuste sabotage

Desondanks zoekt formateur De Wever volgens de laatste berichten opnieuw zijn heil in de sociale zekerheid om het begrotingstekort op te lossen. Snoeien in

pensioenen, gezondheidszorg en uitkeringen dus.

‘Nochtans hebben wij geen uitgavenprobleem, maar vooral een inkomstenprobleem’, stipt Van Doorslaer aan. ‘Dat werd zelf gecreëerd door onder andere de partij van De Wever. Door de ongedekte taxshift van de regering-Michel werden de werkgeversbijdragen drastisch verlaagd. Men

wilde dat met zogenaamde terugverdienefecten afdekken, maar die zijn er nooit gekomen. Eigenlijk heeft men toen doelbewust een gat in de sociale zekerheid geslagen om ze nu stukje voor stukje te ontmantelen en de sappige stukken aan de privésector toe te werpen.’

Van Doorslaer blijft desondanks hoopvol naar de toekomst kijken: ‘We kunnen en mogen niet verder zonder de sociale zekerheid, het is de hoeksteen waarop ons samenlevingsmodel steunt.’ ■

SONJA DE RYCKE (80)
KREEG ALS TWEELJARIGE KINDERVERLAMMING

‘Zonder de sociale zekerheid hadden mijn dochter en ik niet overleefd’

‘Mijn hele jeugd keek men eigenlijk niet meer om naar mijn polio. Ik had geen aangepast schoeisel, er was toch geen geld. Toen ik achttien was, merkte men mij op in het gemeentehuis. Dat ik recht had op een tegemoetkoming, wist ik tot dan niet. Een invaliditeitsuitkering was mijn redding, want intussen vond ik door mijn beperking nergens werk.’

‘Enkele jaren later beviel ik van mijn dochter Tania. Zij kwam ter wereld met een zware handicap. Ik wist hoe moeilijk het is om je in de samenleving staande te houden met een beperking, ik had het immers allemaal zelf meegemaakt. Vanaf haar geboorte stond mijn hele leven in teken van Tania. Dankzij de sociale zekerheid kunnen wij vandaag boodschappen doen en komen we rond. Zonder die steun hadden we dit allebei niet overleefd, ik noch Tania.’ ■

EVELYNNE LAUREYS (80)
WOU EEN ACADEMISCHE CARRIÈRE

‘Dankzij het kindergeld kon ik zelf gaan werken’

‘Ik werkte als assistente op de faculteit Letteren en Wijsbegeerte, nadien gaf ik les Italiaans als hoogleraar aan de vertalers en tolken. Huismoeder worden wou ik niet. Maar dat was niet naar de zin van mijn moeder, schoonmoeder en -zussen.’

‘Eigenlijk was het in die tijd nog niet algemeen aanvaard dat je als vrouw ging werken. Toch heb

ik doorgezet, met steun van mijn man welteverstaan. Er waren amper crèches in die tijd, ik moest dus een kindermisje in huis halen. Het kindergeld speelde daarin een belangrijke rol en gaf wat financiële ruimte. Zo heb ik het leven kunnen uitbouwen dat ik zelf wou leiden.’ ■

JAN ANNÉ (78)
WERKTE 32 JAAR IN UMICORE EN HAD TE VEEL LOOD IN ZIJN BLOED

‘In de fabriek van de zoete dood hadden we vaak te maken met beroepsziekten’

‘Ik was zeventien jaar toen ik bij Umicore begon. De fabriek van de zoete dood, zei men. De eerste drie maanden waren verschrikkelijk, maar je werkt in heel hechte gemeenschappen en ik deed het enorm graag. Op vlak van gezondheid en veiligheid had de fabriek een barslechte reputatie. We werkten met gevaarlijke stoffen zoals lood, arsenicum en zo verder. Op een bepaald moment had ik enorme darmproblemen. Onderzoek toonde aan dat ik

te veel lood in mijn bloed had. Ik werd overgeplaatst naar een andere plek in de fabriek. Intussen waarborgde het Fonds van Beroepsziekten mijn loon. Zes maanden later besliste het Fonds mij voorgoed weg te houden van mijn oude plek.’

‘Het Fonds ving regelmatig loonverlies van collega’s op. Al was het zeker niet altijd makkelijk om te bewijzen dat je ziek was door het werk. Wie er-

kenning zocht voor gehoorschade, was potdoof tegen de tijd dat dat in orde was.’

‘De sociale zekerheid is er niet zomaar vanzelf gekomen. We hebben ervoor moeten vechten en dat mogen we niet vergeten. Als ik nu de huidige plannen van de regering hoor, maak ik me grote zorgen over de toekomst.’ ■

Video Acht maal tachtig

In 1944 zag het Sociaal Pact, dat we beter kennen als onze sociale zekerheid, het levenslicht. 80 jaar later blikken we met acht 80-jarigen (of zo goed als) terug op hun leven. De levensverhalen van Sonja, Jan, Evelynne en vijf anderen tonen stuk voor stuk de kracht van onze sociale zekerheid. Bekijk de videoreportage op visie.net.

1.

FILM

YOUNG HEARTS

De veilige wereld van de veertienjarige Elias wordt volledig op haar kop gezet wanneer de hippe Alexander zijn nieuwe buur wordt. Geeft hij toe aan zijn verliefdheid en hoe reageert zijn omgeving wanneer hij ‘anders’ blijkt te zijn? Met onder andere Geert Van Rampelberg en Wim Opbrouck.

© Polar Bear

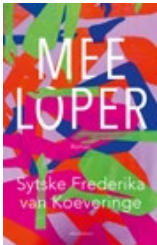
~ Vanaf 18 december in de bioscoop

2.

BOEK

Meeloper

Waarom is werk onlosmake-lijk verbonden met ons leven en zelfs met onze identiteit? Hoe is het zover gekomen dat werk als iets vanzelfsprekends wordt gezien? Sytske Frederika van Koeveringe laat zien hoe werk verweven is met alle aspecten van ons leven.

WIN Visie geeft drie exemplaren van *Meeloper* weg. Wil je kans maken? Beantwoord dan de vraag: *Over welke weekdag ging de debuutroman van Sytske Frederika van Koeveringe?* Stuur voor 19 december het antwoord en je adres naar lezers@visieredactie.be met als onderwerp *wedstrijd* of naar Visie, Postbus 20, 1031 Brussel.

Breintrein

	8		9	7		4	1
9				4			
				6	2	8	7
		6					
			6		5	1	2
	5			3			8
		5					
1		3				7	
	9				8		5

Wat verandert op 1 januari?

Naar jaarlijkse gewoonte gaan er heel wat nieuwe maatregelen en veranderingen in op nieuwjaarsdag. Hieronder vind je een overzicht van de belangrijkste zaken. De volledige lijst vind je op visie.net.

LOONINDEXERING

Meer dan 1 miljoen werknemers ontvangen een loonindexering, voornamelijk de bedienden (paritair comité 200), de voedingsnijverheid (PC 118 en 220) en wegvervoer en logistiek voor rekening van derden (PC 140.03).

GEWAARBORGD MINIMUMPENSIOEN

Elke werknemer moet voortaan voldoen aan de voorwaarde van effectieve tewerkstelling om de verhoging van het pensioen tot het gewaarborgde pensioen te verkrijgen.

PENSIOENBONUS

Wanneer je verder blijft werken na de vroegste datum waarop je met pensioen kunt gaan, dan kun je gedurende maximaal drie jaar een pensioenbonus opbouwen. Elke gewerkte dag in België na de vroegste pensioendatum telt mee. De pensioenbonus is volledig vrijgesteld van belastingen. Je kunt pas een bonus opbouwen vanaf 1 juli 2024.

DIENSTENCHEQUES

De prijs van de dienstencheques gaat in Vlaanderen van 9 naar 10 euro en de fiscale aftrek van 1,80 euro per dienstencheque wordt geschrapt. Het gaat dus om een prijsverhoging van 2,80 euro per cheque. De overheid past 19,07 euro per cheque bij.

REGISTRATIERECHTEN

De registratierechten voor de enige eigen woning dalen in Vlaanderen van drie naar twee procent. ■

© ID / Jan Van der Perre

‘Het werd nooit hardop gezegd, maar je vóélt dat mensen naar je kijken als je uit een oude auto stapt, of op de club aankomt met versleten kleren. Vooral bij de nationale jeugd ploegen werd ik dat soort blikken gewaar.’

~ STEVEN DEFOUR

Voetbalanalist en oud-voetballer vertelt in *Humo* openhartig hoe het was om in armoede op te groeien.

Beenprothese uit flessen-
dopjes wint publieksprijs

Met een prothese gemaakt uit gerecycleerd plastic won student Industrieel Productontwerpen Egon Lobbestael de juryprijs van de Ecodesign Award. Zijn project Polystep is een onderbeenprothese gemaakt van plastic uit flessendopjes. Dankzij een productie-kostprijs van slechts 11 euro biedt het ontwerp een betaalbare oplossing voor mensen zonder toegang tot dure prothesen. De jury roemde zowel de innovatieve aanpak als de sociale impact van het ontwerp.

De hoofdprijs van de Ecodesign Award ging naar de Tobias van Oudheusden. Hij bedacht met Lumeco een duurzaam alternatief

voor een glucose-sensor die veel mensen met diabetes gebruiken om continu hun bloedsuikerwaarden te meten. Anders dan de bestaande modellen bestaat het model van Van Oudheusden uit herbruikbare componenten waardoor het na het gebruik van een tot twee weken niet zomaar in de vuilbak belandt. Door het materiaal na enkele keren hergebruik in te zamelen en te recyclen tot nieuwe componenten, vormt Lumeco een gesloten productieketen. ■

INVALIDITEITSUITKERINGEN

Eerlijker aanpak bedrijfsvoorheffing voor laagste inkomens

In de Visie van 14 november (nr. 17) stond dat vanaf januari 2025 bedrijfsvoorheffing zal worden ingehouden op de invaliditeitsuitkering. Dit met als doel om te vermijden dat sommige mensen met een invaliditeitsuitkering een grote som moeten bijbetalen bij de belastingafrekening. Dat liet het Riziv weten. Maar CM signaleerde al eerder dat deze inhouding een directe en té hoge impact heeft op het inkomen van leden met een beperkte invaliditeitsuitkering, die nu geen of weinig belastingen moeten betalen.

In reactie op dat signaal en na overleg met de ziekenfondsen en het Riziv besliste de federale regering dat de maatregel wordt uitgesteld tot 1 januari 2026. In tussentijd zal een werkgroep met zowel de FOD Financiën, het Riziv als de ziekenfondsen een doordachter systeem van voorheffing uitwerken. Afgestemd op de individuele financiële situatie van mensen, om een eerlijkere en meer doelgerichte aanpak bij de verplichting tot inhouding van bedrijfsvoorheffing na te streven. ■

HET CIJFER

12.530

Zoveel mensen hebben sinds de oprichting van de gratis tabakstoplijn in 2007 een volledig rookstoptraject gevolgd. Van hen is twintig procent volledig gestopt met roken. Dat percentage ligt vijf keer hoger dan bij verslaafden die zonder begeleiding willen stoppen met roken.

~ www.tabakstop.be

geef gezondheid cadeau

December = cadeautjestijd. Geef dankzij Goed een gezond geschenk aan iedereen die je lief is. Onze productspecialisten gidsen je graag door ons uitgebreid aanbod. Ga voluit met de glimlach voor een gezond cadeau. En vergeet ook niet jezelf te verwennen.

Laat je inspireren op www.goed.be/webshop

actie geldig van 4 december 2024 t.e.m. 31 januari 2025

bij afgifte van deze bon bij Goed thuiszorgwinkel of op onze webshop met code **VISIE10**. Cumuleerbaar met onze acties en/of jouw CM-ledenkorting*. Niet geldig op wettelijke tegemoetkomingen en niet cumuleerbaar met andere kortingsbonnen. 1 bon per klant.

0101031

* CM-ledenkorting van 10%, 30% op incontinentiemateriaal of tot 35% op een selectie hulpmiddelen.

€10
korting bij netto-aankoop
vanaf € 50

KORTINGSBON VISIE € 10/AAANKOOP € 50

jouw geschenk
van ons

goed
thuiszorgwinkel

samen met

‘De golf van onverschilligheid, dat is een van de ergste zonden’

Terwijl de sociale zekerheid in België 80 kaarsjes uitblaast, staat ze elders ter wereld in haar kinderschoenen. Hoe bouw je sociale bescherming en gezondheidszorg op waar dat allesbehalve vanzelfsprekend is?

→ Tekst **Simon Bellens** → Foto's **Stefaan Beel**

BIO

UZZIEL TWAGILIMANA

vluchtte uit Rwanda tijdens de ongeziene verschrikkingen en de genocide (1994) en is vandaag adjunct-directeur bij ngo WSM, waar hij de programma's voor internationale samenwerking overziet. Daarvoor was hij coördinator voor de werking met partners in West-Afrika.

RÉGINALD MOREELS

was medeoprichter van de Belgische afdeling van Artsen Zonder Grenzen en werkte als chirurg in verschillende oorlogsgebieden, met name in Oost-Congo. Voor CD&V was hij eind jaren 90 minister van Ontwikkelingssamenwerking. Begin deze maand riep Pax Christi Vlaanderen hem uit tot Ambassadeur voor de Vrede.

Voor zijn humanitaire werk in conflictgebied benoemde koning Filip Réginald Moreels in november nog tot Commandeur in de Kroonorde. In de middelgrote stad Beni, in Oost-Congo, richtte hij recent een noodziekenhuis op, binnenkort gaat hij er weer heen. Terwijl rebellenlegers, onder meer aangestuurd door Rwanda, er in een spiraal van geweld verwickeld zijn en vechten om de grondstoffen die onze batterijen, zonnepanelen of smartphones maken, wil Moreels er een 'minimum aan gezondheidszorg' opbouwen.

Het stelt scherp hoe kwetsbaar gezondheidszorg en sociale zekerheid zijn in heel wat landen, zegt Uzziel Twagilimana, die voor de ngo WSM met wereldwijde partners werkt aan sociale bescherming. 'In landen zoals de Democratische Republiek Congo werken bijna negen op de tien mensen zonder arbeidscontract of statuut. Zij hebben geen bescherming als ze ziek worden of inkomen verliezen.'

MOREELS → 'Onze sociale zekerheid is de beste van wereld, en de financiering ervan komt met name van bijdragen uit werk. Zonder formalisering van de economie denk ik niet dat je een sociale zekerheid kunt hebben. Nochtans is sociale zekerheid de basis van een democratie.'

De bevolking in Congo heeft na generaties van corruptie en conflict maar weinig vertrouwen in de overheid.

TWAGILIMANA → 'Gelukkig is er een groot middenveld aan sociale bewegingen die basiszorg proberen te leveren. Met vrijwillige bijdragen sluiten leden zich bijvoorbeeld aan bij lokale ziekenfondsen.

Maar dat volstaat niet om iedereen te verzekeren. In Congo is nauwelijks 1,8 procent van de bevolking op die manier verzekerd. Beter is dat de overheid het middenveld ondersteunt, zoals in Senegal, waar de overheid ledenbijdragen aanvult zodat ziekenfondsen meer bescherming kunnen bieden.'

Zonder sociale dialoog krijg je geen duurzaam democratisch systeem.

→ UZZIEL TWAGILIMANA

MOREELS → 'Vandaag is het onmogelijk om in Congo een systeem van verplichte bijdragen op te zetten. Waarom zouden ze met zoveel corruptie geloven dat hun bijdrage de sociale zekerheid ten goede komt? De mensen geloven er helemaal niet meer in de autoriteiten. Ze rekenen op niemand, maar verenigen zich in kleine, vaak tijdelijke organisaties. Ik noem dat een volksdemocratie.'

TWAGILIMANA → 'Waarom werkt de sociale zekerheid in België goed? Omdat andere partijen dan gewone burgers op een gegeven moment gingen bijdragen aan de financiering, namelijk de overheid en werkgevers. Zonder die sociale dialoog krijg je geen duurzaam democratisch systeem.'

Wat verwachten jullie van de internationale gemeenschap?

MOREELS → 'Lokaal werk, zoals in Beni, heeft de meest directe impact, maar het is niet voldoende om corrupte regimes omver te werpen. 70 procent van de grondstoffen in onze smartphones of batterijen komt uit Oost-Congo, maar de werkomstandigheden

>>

Réginald Moreels: ‘De strijd voor gezondheidszorg is in de eerste plaats een strijd voor rechtvaardige arbeidsvoorwaarden en ecologische maatstaven.’

>> zijn erbarmelijk, met veel kinderarbeid. De strijd voor gezondheidszorg is in de eerste plaats een strijd voor rechtvaardige arbeidsvoorwaarden en ecologische maatstaven, een strijd zo oud als priester Daens.’

TWAGILIMANA → ‘De impact van milieu-vervuiling, slechte werkomstandigheden of ongezonde voeding op de gezondheid is gigantisch. Europa heeft nu een keten-zorgrichtlijn die bedrijven verplicht om mensenrechten en ecologische maatstaven te respecteren in de hele productieketen. Daar moeten alle werknemers van kunnen profiteren.’

Jullie kijken naar de politiek?
MOREELS → ‘Er heerst lafheid. De grote conflicten van onze tijd, zoals in Gaza of

Oost-Congo – waar inmiddels al zeven miljoen slachtoffers gevallen zijn – hebben een coalitie van bereidwilligen nodig die wél vooruit wil met mensenrechten, ondanks de internationale gemeenschap.’

TWAGILIMANA → ‘Internationale samenwerking werkt alleen als je het sociale middenveld en de lokale democratie structureel versterkt. Niet door samen te werken met corrupte regimes.’

De federale onderhandelaars willen besparen door het budget voor ontwikkelingssamenwerking te halveren.
TWAGILIMANA → ‘Als België dat doet, maakt het zichzelf onzichtbaar op het

wereldtoneel. Nu al geven we maar de helft van wat we afgesproken hebben aan internationale samenwerking. De sociale zekerheid die we in België kennen is het waard om te verdedigen in andere delen van de wereld. Daarmee bedoel ik niet dat we ons model moeten exporteren, want elk land is anders, maar heel wat landen kunnen leren van het Belgische model.’

MOREELS → ‘Die culturele uitwisseling en de ontdekking van de ander is zo waardevol en wezenlijk. Rechtse partijen willen de nationale en internationale solidariteit breken. Die egoïstische navelstaarderij is niet ethisch.’

U zei eerder dat België de beste sociale zekerheid ter wereld heeft. Toch klagen rechtse partijen over de kostprijs ervan.
MOREELS → ‘Dat is eigenlijk een schande. Solidariteit is ons dagelijks brood, we hebben het nodig om te leven. In een individualistische samenleving zoals de onze surft een groot deel van de mensen op een golf van onverschilligheid. Dat vind ik een van de allerergste zonden.’ ■

WSM WORDT 50 JAAR

‘Gedeelde strijd voor mensenrechten’

In 1974 zag WSM als ‘Wereldsolidariteit’ het licht, nadat er al vlak na de Tweede Wereldoorlog een ‘Bond voor Wereldsolidariteit’ binnen het ACV gekomen was. ‘Sindsdien zagen we een evolutie van ontwikkelingshulp naar internationale samenwerking’, zegt algemeen directeur Bart Verstraeten. ‘Sociale bewegingen werken over de grenzen heen samen aan uitdagingen, zoals menswaardig werk en sociale bescherming. Het gaat niet langer om liefdadigheid, wel om een gedeelde strijd voor mensenrechten en de herverdeling van de macht.’

Factcheck.

NIET WAAR Energiedrankjes helpen bij het studeren

Energiedrankjes kunnen door de cafeïne een korte energiestoot geven, maar nadien slaat de vermoeidheid eens zo hard toe.

Een shotje energiedrank om met vleugels in het studeren te vliegen, is voor veel studenten dagelijkse kost. Al is het maar de vraag of de drankjes met een stoer imago ook echt tot betere studieprestaties of -resultaten leiden. Volgens het Vlaams Instituut Gezond Leven kun je na het drinken van zo’n ‘toverdrank’ inderdaad een kortstondige boost ervaren. De vaak grote hoeveelheid suiker in die drankjes geeft immers een snelle energiestoot, maar wanneer die voorbij is, slaat de vermoeidheid eens zo hard toe. Daarin verschillen energiedrankjes niet van andere suikerhoudende frisdranken.

Wat energiedrankjes wel onderscheidt van ‘gewone’

frisdranken is de toevoeging van pepmiddelen zoals cafeïne. De vaak grote hoeveelheid aan cafeïne in de drankjes verdoezelen de vermoeidheid door het zenuwstelsel overmatig te stimuleren. De vermoeidheid is er dus nog wel, je voelt hem alleen minder zolang de cafeïne werkzaam is. Het is dus verre van een duurzame oplossing om een langere examenperiode het hoofd te bieden.

Over taurine, glucorono-lactone of ginseng – andere pepmiddelen waarmee de dranken soms uitpakken – bestaat dan weer geen duidelijk wetenschappelijk bewijs van hun werking. Volgens het instituut dienen ze eerder als promotiemiddel

dan als hulpmiddel voor betere prestaties. Tijdens het studeren houd je het best bij water, besluit het Vlaams Instituut Gezond Leven. Andere tips zijn: regelmatig bewegen, voldoende slapen, pauzes nemen en geen te zware maaltijden nuttigen. En als je jezelf echt eens wilt belonen met een energiedrankje, kan dat. Al beperk je wel best je gebruik. Want bij overmatige consumptie kunnen problemen als verhoogde bloeddruk, hartkloppingen, uitdrogingsverschijnselen of tandbederf opduiken. Voor jongeren onder zestien jaar of voor zwangere vrouwen zijn energiedranken zelfs helemaal te mijden. ■

We vragen het aan.

Nathalie Diesbecq, Juridisch expert ACV

Wat als ik verlof waarin ik ziek werd niet meer kan inplannen?

Typisch: tijdens de laatste weken van het jaar heb je even verlof, maar net dan steekt de seizoensgriep of een ander virus de kop op. Sinds dit jaar kun je die verlofdagen gelukkig recupereren. Al deed amper een op de 3.772 werknemers dat het voorbije jaar, volgens hr-groep Acerta. Maar wat als je door het naderende einde van het jaar eigenlijk geen ruimte meer hebt om die verlofdagen ook nog werkelijk op te nemen?

Samen met de nieuwe regels rond het recupereren van vakantiedagen bij ziekte, is er sinds dit jaar ook een aanpassing aan de regeling voor de overdracht van vakantiedagen. In de regel moeten werknemers de wettelijke verlofdagen opnemen in het lopende vakantiejaar, zoals voordien ook het geval was. Die basisregel blijft van kracht. Nieuw is het recht op overdracht van wettelijke vakantiedagen onder bepaalde voorwaarden. Als de resterende vakantiedagen nog onmogelijk in het lopende jaar ingepland kunnen worden door bijvoorbeeld een ongeval of ziekte, moederschapsrust of geboorteverlof – om er enkele uit de lijst van voorwaarden te noemen – kunnen die overgedragen worden.

Mocht je dus ziek worden op het eind van het jaar en kun je de verlofdagen dit jaar niet meer inplannen door bijvoorbeeld drukte op het werk, dan heb je het recht om die in overleg met de werkgever in de loop van 2025 of 2026 op te nemen. Je bent niet verplicht die overgedragen dagen eerst op te nemen voor je de verlofdagen van 2025 mag inzetten. ■

Fiscaal voordelige vermogensinkomsten doen ongelijkheid toenemen

Voor het eerst zijn wetenschappers erin geslaagd om duidelijk aan te tonen dat de inkomensongelijkheid in België toeneemt. Niet de inkomens uit arbeid, wel de almaar ongelijker verdeelde inkomens uit vermogen zijn de schuldige.

→ Tekst **Simon Bellens** → Illustratie **Ward Rombaut**

Hoewel het niveau van ongelijkheid in België relatief laag blijft tegenover vergelijkbare landen, staat nu vast: België wordt ongelijker. Voor econoom André Decoster (KU Leuven) en zijn onderzoeksteam komt dat enigszins als een verrassing. Lang gingen economen ervan uit dat de ongelijkheid in België al bij al stabiel bleef, of zelfs licht afnam. In tegenstelling tot landen zoals de Verenigde

Staten, het Verenigd Koninkrijk of Duitsland, waar de ongelijkheid sinds de jaren tachtig fors toenam, gold België als een dapper koninkrijk aan de Noordzee dat inging tegen de internationale trend. Maar in dat beeld van België als een welvarend, maar succesvol herverdelend en gelijk land, slaan ze nu barsten. ‘Wat voorheen ontbrak in de onderzoeksgegevens’, legt Decoster uit,

‘waren vooral de inkomens uit vermogen. We waren afhankelijk van enquêtes waarin mensen zelf hun inkomen, uit zowel vermogen als arbeid, aangaven. Dat geeft een vertekend beeld.’

Progressieve belastingen?

Decoster en zijn team bestudeerden vier jaar lang de ongelijkheid in België aan de hand van nieuwe onderzoeksmethoden. Ze stelden vast dat de inkomens uit vermogen, zoals dividenden, een aanzienlijk grotere rol spelen in de Belgische welvaart dan gedacht. Bovenal zijn ze veel ongelijker verdeeld dan arbeidsinkomens en zitten ze geconcentreerd bij de rijkste Belgen.

‘Daar vallen ook niet-uitgekeerde winsten onder die mensen bijvoorbeeld in hun managementvennootschap houden om belastingen op arbeid te vermijden’, legt Jonas Vanderkelen uit, econoom aan de KU Leuven en een van de onderzoekers.

Tot de financiële crisis van 2008 zat de inkomensgelijkheid op een licht dalende trend, maar in de nasleep daarvan kwam die daling tot stilstand. Vanaf 2013 zien de onderzoekers vervolgens een ‘onmiskenbare en uitgesproken stijging van de ongelijk-

Te veel ongelijkheid schaadt de samenleving, vinden ook deze miljonnairs:

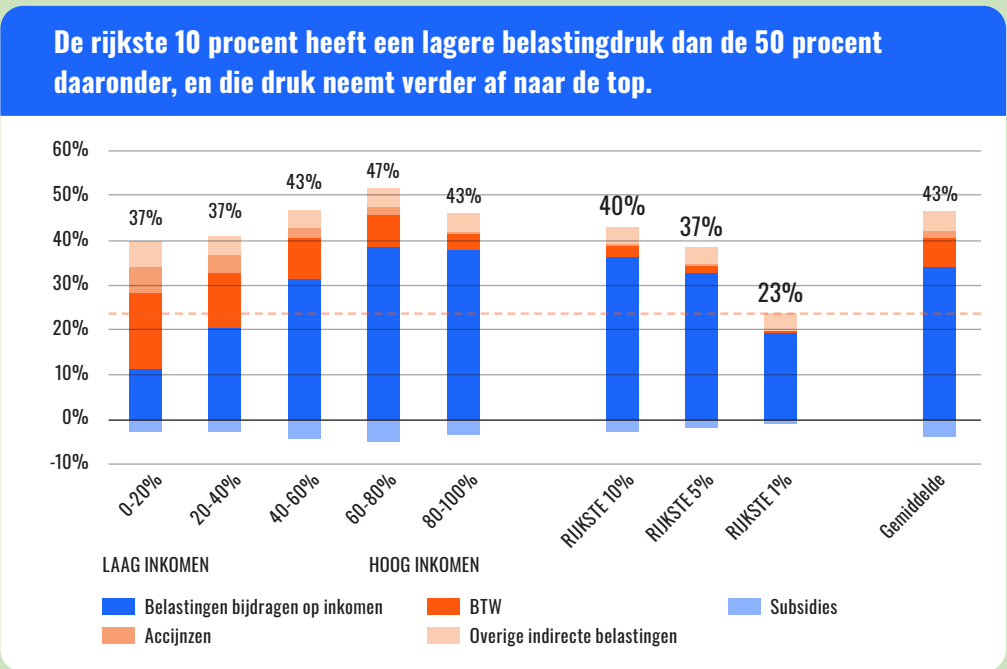
Abigail Disney is filmproducer en behoort tot de beroemde Amerikaanse familie van de Walt Disney-studio's. Ze is lid van de *Patriotic Millionaires* die ijveren voor hogere belastingen voor de superrijken. Volgens haar richt de levensstijl van de allerrijksten buitensporig veel schade aan de planeet en het klimaat aan.

Marlene Engelhorn stamt uit de familie achter chemiegigant BASF. ‘Mijn geërfd fortuin geeft mij macht, puur omdat ik geluk heb met waar ik ben geboren’, liet de Oostenrijks-Duitse eerder optekenen. ‘Dat gaat in tegen elk democratisch principe.’

Bruno Fierens is het eerste Belgische lid van *Millionaires for Humanity*, een groep vermogenden die pleiten voor een vermogensbelasting. ‘Vanaf een bepaald niveau van rijkdom word je zelf het casino: je kunt niet meer verliezen’, zei Fierens in diverse Vlaamse media. ‘Maar een gevoel van eerlijkheid is belangrijk om te kunnen samenleven.’

maar net die liggen onder vuur in de plannen van formateur Bart De Wever (N-VA).’

Op de onderhandelingstafel ligt een meerwaardebelasting op aandelen, maar volgens De Grauwe gaat dat niet ver genoeg. ‘Wie miljonaire is, hoeft zijn aandelen niet te verkopen voor meerwaarde. Hij kan ze rustig bijhouden. Daarom pleit ik voor een zuivere vermogensbelasting.’ ■

Uit: De paradox van ongelijkheid in België (2024). Decoster et al. Lannoo Campus.

Foto: Guy Puttemans

Zou de persoon op de foto kijken wie er aanbelt? Het zou kunnen. In deze kille, lang donkere dagen kijken we allemaal nog wat meer uit naar gezelschap. Een kopje koffie met de buurvrouw. Een zoon, dochter of kleinkind die na werk of school even binnenspringt. Of misschien is er wat ongerustheid. Opgeschrikt door onverwacht lawaai in de straat snel polshoogte nemen van achter het gordijn.

We weten het niet. Wat we wel weten is dat de foto genomen is door Guy Puttemans, jarenlang een van de huisfotografen van Visie. En van veel andere kranten en tijdschriften. Sporthelden, politieke zwaargewichten, gewone mensen, Guy portretteerde ze allemaal. Hij was een zeer getalenteerd persfotograaf. Maar vooral een bijzondere en warme man. Guy had een enorm talent om te luisteren, om vol belangstelling met iedereen aan de praat te raken. Zo kreeg hij vertrouwen van mensen die niet op hun gemak waren omdat ze 'op de foto moesten'. Hij haalde steeds het mooiste boven en legde dat vakkundig vast.

Guy overleed onverwacht op 27 november. Veel te vroeg, pas 68. Hij had nog zoveel praatjes te slaan. Nog zoveel bijzondere foto's te maken. Het was een zeer groot voorrecht om met hem te mogen samenwerken. We willen Guy daarvoor bedanken door nog eenmaal een van zijn foto's groot af te drukken. Want dat is het mooiste eerbetoon dat we aan Guy kunnen brengen. ■

‘Soms helpt praten niet meer’

Eind vorig jaar moesten 8.500 kinderen en jongeren wachten op intensieve jeugdhulp, ruim duizend meer dan het jaar voordien. Ook in de jeugdhulp duurt de zorgcrisis voort. Jeugdtherapeut Colette* werkt in een gesloten afdeling voor meisjes tussen twaalf en achttien jaar die geplaatst worden door de jeugdrechter. Een luchtig gesprek lijkt het vooraf dus niet te gaan worden. Maar na 33 jaar loopt deze dame nog steeds over van warmte, positiviteit en hoop.

→ Tekst **Djorven Ariën** → Illustratie **Peter Goes**

De meeste meisjes komen hier terecht nadat ze criminele feiten pleegden of werden weggehaald uit een gevaarlijke omgeving. Drugs, geweld, misbruik en zelfs prostitutie maken dat het geen katjes om zonder handschoenen aan te pakken zijn, maar ik zie ze allemaal graag. In ruil krijg ik minstens respect. Ik ben een van de weinigen in het team die geen alarmknop heeft. Als iemand opstandig wordt, dan nemen de andere meisjes het voor me op, want van Colette blijf je af.’ (lacht)

Doordringen

‘Ik gebruik vormen van communicatie die anders zijn dan gewoon praten. Dat doen we sowieso al veel te veel. Voor

Als je weinig liefde hebt ervaren, dan ga je elders bevestiging zoeken.

→ JEUGDTERAPEUT COLETTE

sommige meisjes helpt praten ook niet meer. Ik werk met paarden, kunst en beweging. Dat kan soms een betere manier zijn om tot iemand door te dringen. Als een paard zijn hoofd legt op de schouder van iemand die nog nooit echte liefde kreeg, is dat magisch. Of applaus op een podium krijgen, als je nog nooit in jezelf geloofde. Daar gaat een enorme kracht van uit.’

Hechting

‘Wat de meisjes allemaal gemeen hebben, is een groot wantrouwen. Dat ontwikkelden ze als overlevingsmechanisme. De meesten blijven loyaal ten opzichte van hun ouders en blijven hen verdedigen, hoe schrijnend de thuissituatie ook is. Bijna iedereen die hier ooit geplaatst is, kampt met een hechtingsproblematiek. Dat veroorzaakt problemen, niet alleen hier maar ook buiten deze muren.’

‘Als je enkel afwijzing kent en weinig of geen liefde hebt ervaren, dan ga je

elders bevestiging zoeken. We zijn heel ons leven op zoek naar liefde, het paradijs. Niet alleen de gastjes hier maar ook jij en ik. Hoe onveiliger de hechting, hoe vatbaarder voor onveilige invloeden, vooral in relaties. Zo vallen onze meisjes wel vaker ten prooi aan pooiers of dealers.’

Mensen hebben geen tijd meer voor hun kinderen, want er moet gepresteerd worden.

→ JEUGDTERAPEUT COLETTE

Zorgnood

‘De meisjes die hier verblijven, zouden beter psychisch geholpen worden, maar in de jeugdpsychiatrie zijn de wachtlijsten nog langer. Begeleiders hebben een pedagogisch diploma, maar zijn niet altijd opgeleid voor de problematieken waar ze dagelijks mee te maken krijgen.’

‘Ik denk dat wij als samenleving mee verantwoordelijk zijn. Mensen hebben geen tijd meer voor hun kinderen, want er moet gepresteerd worden, en om dat te compenseren kopen we onze liefde af met materiële zaken. Dat werkt niet. Ook het beleid schiet tekort. Onze sector wordt bekeken als een kostenpost. Beleidsmakers vergeten dat jongeren onze toekomst bepalen. Ze verdienen ondersteuning en erkenning in hun zoektocht naar volwassenheid en een plek in de samenleving.’ ■

* Colette is een schuilnaam.

WARMSTE WEEK

Vlam samen met CM tegen eenzaamheid

Het thema van de Warmste Week, die loopt van 18 tot en met 24 december, is dit jaar ‘Samen vlammen tegen eenzaamheid’. CM lanceert daarom ‘Hoi-spots’ in cafés en restaurants. Dat zijn tafeltjes waarop duidelijk aangegeven staat dat iedereen erbij mag komen zitten, of waar je ook in je eentje mag gaan zitten als je openstaat voor gezelschap. De ‘Hoi-spots’ worden aangegeleid met stickers, kaarten op de tafels en affiches. Daarop vind je ook een QR-code: elke keer die gescand wordt, geeft CM 2 euro aan de Warmste Week (met een maximum van 20.000 euro). Hou zeker de CM-kanalen in het oog om te weten waar je terecht kunt. ■

ARMOEDE

1 kind op de 5 kan zich geen vakantie buitenshuis veroorloven

In donkere dagen dromen al veel mensen van vakantie. Maar in Vlaanderen leeft een op de vijf kinderen in een gezin dat zich geen week vakantie buitenshuis kan veroorloven, blijkt uit cijfers van Statbel. Ondanks de sociale tarieven via Iedereen Verdient Vakantie bij vele attracties en logies, vallen er dus nog altijd veel mensen uit de boot. Het gaat om mensen met een beperkte mobiliteit, zonder gepaste kledij of schoenen, zonder bagage, en angst voor het onbekende. ■

~ www.vakantievooriedereen.be

Vacatures

ACV zoekt

- Consulent – Oost-Vlaanderen
- Informatiebeheerder – Schaarbeek

ACV-CSC Metea zoekt

- 2 backoffice medewerkers – Brussel

~ www.hetacv.be/jobs

Presentator en acteur

Joris Hessels

gevat
in 5
woorden

Kwetsbaar

‘Ik krijg vaak de vraag waarom mensen die ik interview, zich zo snel op hun gemak voelen en zich zo kwetsbaar durven op te stellen. Dat komt omdat ik zelf ook veel blootgeef. Met de gasten in mijn programma's deel ik de twijfel of we onze plek wel waard zijn. Ik maak er geen geheim van dat ik een therapeut spreek en in relatietherapie ging. Maar de wereld rondom mij reageert vaak hard of onoprecht, wat het soms moeilijk maakt om zo open te blijven.’

Vader

‘Vader worden is het mooiste en het moeilijkste wat mij is overkomen. Ik wil er graag een boek over schrijven, want in vergelijking met het moederschap bestaat er heel weinig over. Niemand lijkt te weten hoe het moet. Hoe harder ik zelf probeer om niet zoals mijn eigen vader te worden, hoe meer ik op hem lijk. Dat is best confronterend. Ik voel tegelijk ook een wens om dichterbij te komen bij mijn vader en ‘het grote gesprek’ te voeren, maar hoe begin je daar eigenlijk aan?’

Dankbaar

‘Hoelang gaan ze mij nog willen? Word ik niet stilaan een wollige, oude witte man in een sector die steeds op zoek is naar nieuw jong talent? Ik ben heel dankbaar voor alles wat ik de laatste tien jaar heb mogen doen in de media, dus ik teken meteen bij als ik de kans krijg. Anderzijds zou ik ook graag meer tijd maken voor mijn eerste liefde: het theater.’

Grenzen

‘Ik heb moeten leren om mijn grenzen te bewaken en nee zeggen. Eigenlijk kan ik dat nog steeds niet goed, maar het helpt om een manager te hebben. Liefst sta ik altijd voor iedereen klaar en word ik pater van elk goed doel, maar dat gaat niet. Na het eerste seizoen van Radio Gaga en De Weekenden ben ik ook gecrasht daardoor. Uiteindelijk blijft het een job, al is die grens soms vaag.’

Enthousiast

‘Ik ben van nature enthousiast. Thuis heb ik ook leren geloven in de kracht van positiviteit. Als je mensen aanspreekt op wat ze wel kunnen, in plaats van wat ze niet meer kunnen en je geeft ze verantwoordelijkheid, dan is er zoveel meer mogelijk.’

→ Tekst Djoerven Ariën

WEST-VLAANDEREN

